

<https://doi.org/10.15407/np.75.279>
УДК 027.54(450-21):025.5:004.65:[050:001](100)

Тетяна Дубас,

кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: t.dubas60@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1690-8297>
Web of Science Researcher ID: AIC-6378-2022

Галина Булахова,

молодший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: galabulahova@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4223-1646>

**ЖУРНАЛИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ:
МІЖНАРОДНИЙ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ЖУРНАЛ
EMERGING SCIENCE JOURNAL У КОЛЕКЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ
ФЛОРЕНЦІЇ**

У статті описано та проаналізовано характерні особливості журналу відкритого доступу, що зберігається у фондах Національної центральної бібліотеки Флоренції, на прикладі міжнародного міждисциплінарного журналу *Emerging Science Journal* (Журнал нових наук).

Наголошено на важливості надання відкритого доступу до своїх досліджень авторам. Висвітлено особливості редакційної політики відкритого доступу журналів. Підкреслено, що для забезпечення ширшого поширення й видимості досліджень журнал *Emerging Science Journal* (Журнал нових наук) індексується в Довіднику журналів відкритого доступу (Directory of Open Access Journals), міжнародно визнаному індексі, який сприяє публікації високоякісних, рецензованих матеріалів відкритого доступу.

Ключові слова: національна бібліотека, журнал відкритого доступу, редакційна політика, рецензування, політика відкритого доступу, штучний інтелект.

Актуальність проблеми. Актуальність теми дослідження обумовлена її значущістю та своєчасністю на етапі розвитку інформаційного суспільства. Тема дослідження є важливою, затребуваною і відповідає вимогам часу, що робить її цінною для наукового співтовариства.

Сучасний етап розвитку суспільства, що характеризується інтенсивним розвитком інформаційних технологій і науки, робить проблему відкритого доступу до наукових досліджень надзвичайно актуальною. У світі цифрових технологій та інтернету інформація поширюється миттєво, а відкритий доступ до наукових матеріалів дає можливість дослідникам швидко знайомитися з результатами наукових досліджень, сприяє міжнародній співпраці та обміну знаннями. «Відкритий доступ забезпечує безперервний, безплатний онлайн-доступ до наукової інформації, що є основою для відкритої науки. ВД слугує інструментом для прискорення обміну знаннями, розвитку науки, сприяє усуненню нерівності та допомагає вирішити низку глобальних проблем» [1, с. 155]. Забезпечення відкритого доступу до своїх наукових публікацій має кілька ключових переваг для авторів. «По-перше, це сприяє ширшому розповсюдженню їхніх висновків та допомагає зробити наукову інформацію доступною глобальній аудиторії. Відкритий доступ також підвищує цитованість публікацій, оскільки більше людей може легко звертатися до них. По-друге, це сприяє розвитку співпраці між науковцями та різними дослідницькими групами, сприяючи обміну ідеями та взаємному збагаченню знань. Крім того, відкритий доступ сприяє більшій прозорості в науковому процесі та допомагає підвищити рівень довіри до наукового співтовариства» [2].

Отже, публікація результатів наукових досліджень у журналах відкритого доступу є надзвичайно важливою, оскільки забезпечує необмежений доступ до наукових статей для широкої міжнародної аудиторії, дає можливість підтримувати співпрацю між науковцями, сприяючи більшій прозорості, обміну ідеями, досвідом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ухвалена в грудні 2001 р., підписана багатьма науковими організаціями з усього світу, а також дослідниками, видавцями, науковими товариствами та оприлюднена для громадськості в лютому 2002 р. Будапештська

ініціатива відкритого доступу (Budapest Open Access Initiative's definition of Open Access) активізувала рух із забезпечення відкритого доступу до дослідницьких статей у всіх наукових галузях за допомогою ресурсів мережі «Інтернет». Отже, редакційна політика відкритого доступу журналів має бути розроблена на основі рекомендацій та стандартів Будапештської ініціативи відкритого доступу. У цьому документі зазначено, що «нові журнали більше не будуть використовувати авторське право для обмеження доступу та використання матеріалів, які вони публікують. Натомість вони використовуватимуть авторське право та інші інструменти для забезпечення постійного відкритого доступу до всіх статей, які вони публікують» [3].

Становлення та двадцятирічний розвиток Будапештської ініціативи відкритого доступу докладно розглянуто в доповіді З. Пономаренко на Міжнародній науковій конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг» (2022) [4].

Історію та сучасний стан журналів відкритого доступу з бібліотечно-інформаційної тематики висвітлювала І. Шульга, значну увагу приділено найбільшому в цій сфері електронному репозитарію E-LIS (E-prints in Library and Information Science), що добровільно підтримується міжнародною групою редакторів, журнальній службі – Electronic Journals Library, що була розроблена Університетською бібліотекою Регенсбурга та бібліотекою Технічного університету Мюнхена, порталу електронних журналів відкритого доступу – J-Gate, створеного компанією Informatics (Індія), а також DOAJ (Directory of Open Access Journals – Директорії часописів відкритого доступу). У своєму дослідженні вчена охарактеризувала українські журнали, які надають відкритий доступ до наукових матеріалів [5].

Е. Куайя, К. Занон, А. Віейра (Emilio Quaiá, Chiara Zanon, Alberto Vieira) зауважують про переваги й певні недоліки відкритого доступу, підкреслюючи, що журнали з відкритим доступом повинні дотримуватися тих самих правил якості, що й будь-який науковий журнал. Учені акцентують увагу у своєму дослідженні, що не всі журнали відкритого доступу серйозно гарантують якість та цілісність досліджень через зростання кількості журналів-хижаків, які

прагнуть лише фінансової вигоди, також відзначають деякі критерії для ідентифікації журналів-хижаків [6].

Ф. Момені, Ф. Майр, Н. Фрейзер (Fakhri Momeni & Philipp Maug, Nicholas Fraser) аналізують, як перехід журналу на модель відкритого доступу впливає на майбутні обсяги публікацій журналу та цитування. Учені проаналізували два незалежні набори журналів, які перейшли на модель відкритого доступу: один – з Довідника журналів відкритого доступу (DOAJ), другий – з Довідника відкритого доступу (OAD), і порівняли їхній розвиток із двома відповідними контрольними групами аналогічних журналів. Результати їхніх досліджень показують, що загалом журнали, які перейшли на модель відкритого доступу, збільшили обсяг публікацій порівняно з журналами, які залишилися закритими [7].

Питанням відкритого доступу до наукових досліджень, які фінансуються державою, присвятила свою статтю Л. Литвинова. Авторкою детально розглянуто ініціативу Plan S щодо публікацій у відкритому доступі, яка підтримується міжнародним консорціумом спонсорів cOAlition S, приділено увагу новій версії Керівництва з імплементації Plan S [8].

Оскільки особливості журналів відкритого доступу (Open Access), нового покоління видань, на сьогодні ще недостатньо досліджено, **мета статті** – висвітлити характерні особливості таких журналів, проаналізувати їх специфіку на прикладі журналу *Emerging Science Journal* (Журнал нових наук).

Методологічною основою статті є наукові методи: загальний аналіз (огляд наявної джерельної бази відповідно до тематики змісту), синтез (аналітико-синтетична переробка та створення в результаті синтезу інформації, отриманої на основі нашого дослідження потрібного контенту). Застосування цих наукових методів дало можливість ґрунтовно дослідити також особливості впливу відкритого доступу на якість наукових публікацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначає Т. Ярошенко, «відкритий доступ упевнено стає дедалі популярнішим як засіб демократизації знань і максимізації впливу досліджень» [9, с. 41].

Специфіка журналів відкритого доступу полягає у вільному, безкоштовному, швидкому, постійному доступі до використання, передачі опублікованих праць для всіх користувачів, на відміну від традиційних видань за передплатою. Подаючи статтю в журнал відкритого доступу, автор сплачує публікаційний збір: витрати на подання рукопису, на рецензування, редакційний збір, за обробку рукопису, за публікацію матеріалів у кольорі, загалом авторський збір має включати всі збори, які можуть стягуватися з автора, від подання рукопису до публікації, а потім користувач уже має безкоштовний доступ до рецензованих наукових журналів із правом читати, завантажувати, копіювати, поширювати, роздруковувати та посилатися на повнотекстові видання. Статті зазвичай публікуються з використанням ліцензій *Creative Commons*, які дають можливість користувачам вільно читати, використовувати та поширювати дослідження. Підвищується цитованість публікацій; статті, опубліковані в журналах відкритого доступу, частіше цитуються порівняно з традиційними журналами. Публікація результатів своїх досліджень у журналах відкритого доступу дає змогу авторам максимально використовувати їхній потенціал, прискорює обмін знаннями, це можливість ознайомити більшу аудиторію зі своїми працями.

Всі журнали мають дотримуватися базових принципів, викладених у *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing* (Принципи прозорості та передова практика наукових публікацій), що значно збільшить довіру до журналу, його вплив [10].

Журнали відкритого доступу мають чимало переваг перед традиційними журналами (із закритим доступом): гарантується збереження авторських прав та можливість розпоряджатися власними розробками на особистий розсуд; з'являється можливість безкоштовно вивчити новітні результати досліджень у різних царинах науки на постійній основі, що робить наукові знання доступними для кожного дослідника і просто зацікавленого, хто інакше не мав би доступу до цієї інформації, наприклад, тому що не міг дозволити собі передплату на дорогий журнал. Відкритість важливої інформації сприяє прискоренню наукового прогресу, швидкому обміну відомостями між науковцями світу, можливістю знайти однодумців для проведення досліджень та написання наукової праці у співав-

торстві; підвищенню індексу цитування, упізнаваності вченого [11, с. 24].

Особливості редакційної політики журналів відкритого доступу включають безкоштовний доступ до контенту, дозвіл на вільне використання матеріалів (читання, копіювання, поширення, друк, пошук, посилання), прозорість процесу рецензування, обов'язкове рецензування статей перед публікацією та використання ліцензій *Creative Commons*, які дають можливість вільного використання матеріалів із зазначенням авторства.

Якщо журнали з відкритим доступом пропонують весь свій контент безкоштовно доступним для всіх, традиційні журнали мають обмежений доступ для передплатників. У традиційних журналах автори публікують свої статті безкоштовно, але доступ до них мають лише ті, хто оформив підписку на журнал, а це обмежує загалом доступ до наукових знань для дослідників, зменшує видимість їхніх досліджень та використання. Процес рецензування в журналах із закритим доступом значно довший і суворіший, що затримує публікацію статті і відповідно впливає на швидкість цитування, але він гарантує високу якість опублікованих досліджень.

Проте слід зауважити також і про недоліки журналів з відкритим доступом: можливий менш суворий процес рецензування, що призводить до неякісних публікацій, на відміну від традиційних журналів, які гарантують високу якість. Також до недоліків віднесемо і стягнення з авторів великої плати за публікацію.

Для нашого дослідження обрано журнали відкритого доступу з колекції національної бібліотеки Італії, країни, яка є прикладом солідарності її народу з українським народом у боротьбі з російським агресором, країни, яка надавала потужну підтримку Україні з перших днів війни. Італія підтримує на офіційному рівні територіальну цілісність України, а Київ та Флоренція – міста-побратими (Угоду про дальший розвиток дружніх зв'язків було укладено ще 1967 р.). Парламент Італії підтримав продовження військової допомоги Україні у 2025 р. та офіційно може підтримувати Україну й передавати озброєння до 31 грудня 2025 р. Як зауважує Р. Приходько, військова підтримка України з боку Італії не піддається широкому

розголосу, а більшість пакетів військової допомоги надходять без публічних виступів та пресрелізів [12].

Національна центральна бібліотека Флоренції зберігає та документує всю книжкову спадщину країни, отримує копії всіх видань, які опубліковано в Італії, за правом друку, відіграє центральну роль у каталогізації та документуванні знань як на національному, так і на міжнародному рівнях, пропонує публічний доступ для читання й навчання, надаючи відкритий доступ до інформації, «збирає, з метою створення Національного архіву італійської редакційної продукції, документи культурного інтересу, призначені для громадського використання, створені на будь-якому носії, включаючи комп'ютерні мережі, та отримані шляхом дарування, купівлі та обов'язкового депонування відповідно до положень закону від 15 квітня 2004 р.» [13]. Серед основних завдань Національної центральної бібліотеки Флоренції – «співпраця у зміцненні бібліотечної системи Італії», а також «розвиток міжнародного співробітництва, у тому числі шляхом участі в організаціях, проєктах та конференціях» [13].

Як зазначив співголова міжпарламентської групи дружби Україна – Італія С. Алексєєв, «у рамках євроінтеграційних процесів важливе місце посідає саме співпраця та взаємодія між громадами України та країн ЄС. Це суттєво посилює культурні та економічні зв'язки, що позитивно впливає і на міждержавні відносини. Особливо це притаманно Італії, де є велика українська громада» [14]. У свою чергу Надзвичайний та Повноважний Посол Італії в Україні Давіде Ла Чечіліа (2016–2021) наголошує: «Наші країни не є тільки географічно близькими, вони близькі й культурно, і ментально. Історія розвитку Італійської Республіки певним чином перегукується з певними історичними моментами історії України» [15].

Отже, публічна національна бібліотека у Флоренції, одна з двох центральних бібліотек Італії, разом з Національною центральною бібліотекою Риму (Biblioteca Nazionale Centrale of Rome) виконує функції центральної національної бібліотеки, є центром охорони й дослідження рукописів і рідкісних книг, надає відкритий доступ до інформації, становить значний інтерес для нашого дослідження. Це можливість вивчати європейський досвід і використовувати

його позитивні особливості в подальшому для покращання роботи українських бібліотек. І з цього погляду журнали відкритого доступу, зібрані в Національній центральній бібліотеці Флоренції, становлять інтерес для наших наукових розвідок.

Emerging Science Journal – науковий дослідницький журнал відкритого доступу, він рецензується на міжнародному рівні подвійним сліпим способом, який не обмежується конкретними аспектами науки й техніки, а присвячений широкому колу природничих наук та інженерії. Головним завданням журналу є огляд та хроніка основних досягнень у науці, метою є просування наукових, технологічних, правових, соціально-економічних та політичних перспектив науки й техніки, поширення дослідницьких статей для подальших досліджень, довідкових та навчальних цілей дослідниками, науковцями.

Журнал представляє велика професійна редакційна команда, до складу якої входить міжнародна редакційна колегія та редакційний персонал (виконавчий менеджер журналу, редактор англійських текстів, менеджер вебсайту). Очолюють видання головні редактори в особі професора з Італії К. Сантуллі та доктора Овід А. Яміні з Ірану. Це одна з вимог, редакційний процес, для включення журналу до авторитетної бази наукових журналів відкритого доступу – журнал повинен мати редактора та склад редакційної колегії, редколегія та імена й афіліації (місяця роботи) всіх членів редколегії мають бути відображені на сайті журналу.

Журнал почав публікуватися у відкритому доступі у 2017 р., його видавці – видавництво *Ital Publication* та Європейська асоціація високих технологій та нових досліджень (EUNERA). Автори зберігають за собою необмежені авторські права та права на публікацію. Усі статті перевіряються на плагіат за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, щоб запобігти порушенню авторського права. Дуже серйозний процес експертної оцінки, журнал використовує подвійне сліпе рецензування. Підготовка журналу триває у середньому 10 тижнів від подання до публікації.

Журнал використовує програмне забезпечення з відкритим кодом для керування та публікації. Для кращого відображення тем, з яких публікуються статті в журналі, редколегією було вирішено з грудня

2017 р. (Т. 1, № 4) змінити назву видання з «Італійський журнал науки та техніки» (ISSN: 2532-8603) на «Журнал нових наук» (ISSN: 2610-9182). Щоб забезпечити якомога ширше поширення та видимість досліджень, журнал *Emerging Science Journal* індексується в Довіднику журналів відкритого доступу (DOAJ) – міжнародно визнаному індексі, який сприяє публікації високоякісного, рецензованого контенту відкритого доступу [16]. Характерні риси журналу проявляються у рухливому розміщенні інформації щодо найбільш цитованих статей у випусках журналу в рубриці «Найбільш цитовані статті», яке супроводжується зміною положення, це динамічний контент, що оновлюється в режимі реального часу, роблячи журнал привабливішим та зручнішим для користувача [17].

Журнал *Emerging Science Journal* відповідає концепції відкритого доступу, дотримується міжнародних стандартів, таких як критерії DOAJ (Directory of Open Access Journals), що підкреслює їхню відповідальність за якість і доступність наукової інформації. Журнал стягує авторські гонорари, але плата за подання статті до журналу не стягується. Якщо рукопис уже прийнято до видання, автору буде запропоновано сплатити за публікацію статті, щоб покрити витрати. Існує політика відмови від сплати: автори з низькими доходами можуть бути звільнені від плати або надаватимуться знижки в кожному окремому випадку.

Характерні риси цього журналу проявляються і у вимогах до форматування статті, в інструкціях до авторів зазначено, що немає суворих вимог до форматування, але всі рукописи повинні містити основні елементи, необхідні для передачі рукопису, наприклад анотацію, ключові слова, вступ, матеріали та методи, результати та обговорення, висновок, фінансування та подяку, а також конфлікт інтересів. Потрібно додати дублікати оригіналів ілюстрацій та таблиці з підписами.

Розкриваючи особливості цього журналу, треба відзначити процес експертної оцінки. Журнал використовує подвійне сліпе рецензування, яке здійснюється незалежними експертами. Цей процес, а також будь-які правила, пов'язані з процедурами рецензування журналу, чітко описано та опубліковано на вебсайті журналу (<https://ijournalse.org/index.php/ESJ/peer-review-process>) [18]. Розміщено

також схему детального процесу експертної оцінки. Журнал використовує високі стандарти рецензування, під час рецензування наукових публікацій рецензенти повинні дотримуватися основних принципів і стандартів, які містяться в Етичних рекомендаціях для рецензентів [19].

Додамо, що етична політика журналу *Emerging Science Journal* базується на рекомендаціях Комітету з етики публікацій (COPE) [20] та відповідає кодексам поведінки редакційної ради Міжнародного комітету ESJ. У рубриці «Обов'язки та відповідальність редакторів» опубліковано «Кодекс поведінки та рекомендації щодо найкращої практики для редакторів журналів» (Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors), документ, яким керуються редактори журналів [21].

У документі зазначено, що «редактори можуть бути не в змозі впровадити всі рекомендації щодо найкращої практики (які, отже, є добровільними), але ми сподіваємося, що наші пропозиції визначать аспекти політики та практики журналів, які слід переглянути та обговорити» [21].

Підкреслимо важливе в цьому документі – найкраща практика для редакторів охоплюватиме: прагнення визнати внесок рецензентів у журнал; заохочення академічних установ визнавати діяльність із рецензування як частину наукового процесу; моніторинг роботи рецензентів та вжиття заходів для забезпечення її високого рівня; розробку та ведення бази даних відповідних рецензентів та її оновлення на основі роботи рецензентів [21].

На вебсайті журналу в зручній формі розміщено інформацію щодо вихідних даних видання [22].

Вихідні дані журналу містять у собі необхідну інформацію для обліку, бібліографічного опису та використання видання: повна назва видання; попередня назва; скорочена назва ISO 4 (міжнародний стандарт, який визначає єдину систему скорочень [аббревіатур] назв журналів); ISSN [електронний]; дані про видавця; про афілійовані товариства; поштова адреса; редакційна команда; частота публікацій; носій публікації; вебсайт публікації; перший рік публікації; індексування баз даних.

Full Journal Title	Emerging Science Journal
Previous Title	Italian Journal of Science & Engineering
ISO4 Abbreviated Title	Emerg. Sci. J.
ISSN (electronic)	2610-9182
Publisher	Ital Publication
Affiliated Societies	European High-tech and Emerging Research Association (EUHERA)
Publisher Location	Italy
Postal Address	Via Reggio Campi, 23, 89126 Reggio Calabria RC, Italy
Editors	see: Editorial Team
Publication Frequency	bi-monthly
Publication Medium	Electronic only
Publication Website	https://www.ijournalse.org
First Year Published	2017
Indexing Databases	see: Abstracting, Indexing and Membership

Джерело: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/imprint>

На цій самій сторінці вебсайту розміщено також метрики журналу, інформацію про швидкість огляду видання; періодичність; кількість томів; кількість випусків; кількість статей; кількість рецензентів; кількість учасників; країни-учасники; кількість цитувань WoS; кількість цитувань Scopus; кількість посилань Google; Н-індекс Google; Google i10-індекс (кількість публікацій автора, які були процитовані щонайменше 10 разів); анотації. Ці показники допомагають ученим, видавцям оцінити цитування й вплив журналів у науковій сфері, звернути особливу увагу на якість результатів наукових досліджень. Додамо, що станом на травень 2023 р. кількість

авторів, статті яких опубліковано в цьому журналі, становила 1394 із 83 країн.

Журнал дотримується всіх критеріїв, щоб відповідати визначенню відкритого доступу, вони доступні на сайті з будь-якого місця в мережі «Інтернет»: фокус та сфера діяльності; політика розділу; політика відкритого доступу; архівування; реферування, індексування та членство; звинувачення у неправомірних діях; штучний інтелект; заява про етику публікацій та неналежну практику; етичні принципи; виправлення та відкликання після публікації; процес експертної оцінки; політика цитування; політика інформованої згоди; політика щодо скарг та апеляцій; рекламна політика [23].

Відкритий доступ є джерелом для розвитку штучного інтелекту. Що стосується досвіду використання штучного інтелекту в журналі *Emerging Science Journal*, зазначимо, що використання інструментів генеративного штучного інтелекту, таких як ChatGPT та інших, потребує дотримання етичних стандартів для підтримки прозорості академічних текстів. Журнал дотримується рекомендацій Комітету з етики публікацій (COPE) щодо штучного інтелекту та авторства, «щоб забезпечити відповідальну та етичну інтеграцію штучного інтелекту в академічні публікації» [24].

Автори, використовуючи інструменти GenAI для планування досліджень, створення контенту, аналізу даних, мають розкрити це у своїх публікаціях, зокрема у розділі «Методи» детально описати, як інструмент GenAI використовувався в дослідницькому процесі, у розділі подяк зазначити інформацію про використаний інструмент GenAI, обов'язково його назву й версію. Слід зауважити, що використання інструментів GenAI виключно для редагування мови (граматики, орфографії, форматування) не потребує розкриття інформації.

Отже, *Emerging Science Journal* – журнал відкритого доступу, це означає, що весь контент вільно доступний для користувачів безкоштовно в момент отримання допуску. Серед характерних рис, що відрізняють його від решти журналів, можна виділити вимоги до авторів у рамках процесу подання роботи, які містять контрольний список підготовки до подання; інструкції до авторів; вимоги до форматування, про що вище вже було зазначено; інструкції щодо

звітності – авторам наполегливо рекомендується використовувати відповідні інструкції зі звітності під час підготовки та подання рукописів, щоб максимізувати прозорість та відтворюваність, редакторам і рецензентам також рекомендується використовувати їх у процесі рецензування. Заповнені контрольні списки треба надавати у додаткових файлах після подання.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що розвиток відкритого доступу до наукової інформації дав би можливість дослідникам максимально використовувати потенціал своїх досліджень, сприяючи більшій прозорості в науковій сфері. Можна констатувати, що журнали відкритого доступу стають дедалі популярнішими серед науковців і дослідницьких установ, демонструючи важливість у сучасному науковому середовищі. Журнали відповідають концепції відкритого доступу, спрямованої на те, щоб зробити наукові знання доступними для всіх без обмежень. Політика відкритого доступу не становить загрози інтелектуальній власності, журнали відкритого доступу дають змогу авторам зберігати авторські права і права на публікації без обмежень. Дедалі більше дослідників обирають публікацію в журналах відкритого доступу, одночасно збільшується і їхня читацька аудиторія.

На нашу думку, саме бібліотеки відіграють ключову роль у підтримці та просуванні відкритого доступу, допомагаючи дослідникам у пошуку та розміщенні їхніх публікацій. Національна центральна бібліотека Флоренції активно розвиває цифрові колекції, створює умови для вільного доступу до наукових публікацій. За результатами аналізу особливостей журналу відкритого доступу *Emerging Science Journal* (Журнал нових наук) визначено, що журнал підтримує принцип, згідно з яким вільний доступ до досліджень для громадськості сприяє більшому глобальному обміну знаннями, видання відповідає критеріям бази наукових журналів відкритого доступу DOAJ (Directory of Open Access Journals), дотримується принципів прозорості та кращої практики наукових публікацій.

Список бібліографічних посилань

1. Калюжна Н. Упровадження принципів відкритого доступу в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023, 6(1), С. 149–159. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.1.2023.283984>
2. Відкритий доступ до знань: революція в науковій спільноті. *АкадемПростір*. 27.01.2024. <https://www.akademprostir.com/l/vidkritij-dostup-do-znan-revoljutsiya-v-naukovij-spilnoti/> (дата звернення: 15.08.2025).
3. Read the Declaration (2002, February 14). *BOAI. Budapest Open Access Initiative*. URL: <https://www.budapestopenaccessinitiative.org/read/> (дата звернення: 11.08.2025).
4. Пономаренко З. О. Будапештська ініціатива відкритого доступу: 20 років розвитку та досягнень. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : матеріали Міжнар. наук. конф. (4–6 жовт. 2022 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, відп. ред. О. М. Василенко. Київ, 2022. С. 79–81. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004349.pdf (дата звернення: 11.08.2025).
5. Шульга І. О. Архіви та журнали відкритого доступу в галузі бібліотечної справи та інформаційних дисциплін. *Бібл. вісн*. 2006. № 5. С. 23–31. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000001768> (дата звернення: 13.08.2025).
6. Quaia, E., Zanon, C., Vieira, A., Loewe C., & Marti-Bonmati L. Publishing in open access journals. *Insights Imaging*, 15, 212. 2024. <https://doi.org/10.1186/s13244-024-01794-6>
7. Momeni, F., Mayr, P., Fraser, N., & Peters, I. What happens when a journal converts to open access? A bibliometric analysis. *Scientometrics*. 2021. 126. 9811–9827. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-03972-5>
8. Литвинова Л. Розширення відкритого доступу до результатів наукових досліджень, які фінансуються державою. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 56. С. 173–189. <https://doi.org/10.15407/np.56.173>
9. Ярошенко Т., Ярошенко Я. Чи є майбутнє в наукових журналах?

Зміни, виклики й тенденції в академічному видавництві. *Відкрита наука та інновації*. 2024. Т. 1, № 2. С. 36–50. <https://doi.org/10.62405/osi.2024.02.04>

10. Прозорість та найкращі практики. *DOAJ*. URL: <https://doaj.org/apply/transparency/> (дата звернення: 13.08.2025).

11. Відкриті наукові практики: навч. посіб. Львів, 2023. 559 с. URL: optima-wp3-handbook-redfull12012023v102.pdf (дата звернення: 13.08.2025).

12. Приходько Р. Італія продовжить військову допомогу Україні у 2025 році. 29 січ. 2025. URL: <https://militaryni.com/uk/news/italiya-prodovzhyt-vijskovu-dopomogu-ukrayini-u-2025-rotsi/> (дата звернення: 13.08.2025).

13. Національна центральна бібліотека Флоренції. URL: <https://bncf.cultura.gov.it/biblioteca/chi-siamo/> (дата звернення: 25.07.2025).

14. Сергій Алексєєв: Київ та Флоренція зацікавлені у посиленні співпраці в різних сферах. 22 квіт. 2016. *Верховна Рада України* : офіц. вебпортал. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/129054.html> (дата звернення: 27.07.2025).

15. Григор'єва О. О., Нескромнюк Л. Ю. Міжпарламентська група дружби Україна – Італія. URL: <https://gerega.org.ua/vybortsiam/diialnist-u-verkhovnii-radi/mizhparlamentska-hrupa-druzhby-ukraina-italiia-2> (дата звернення: 27.07.2025).

16. Open Access Policy. *Emerging Science Journal*. URL: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/open-access-policy> (дата звернення: 11.08.2025).

17. About Emerging Science Journal (ESJ). *Emerging Science Journal*. URL: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/index> (дата звернення: 11.08.2025).

18. Publication Ethics and Malpractice Statement. *Emerging Science Journal*. URL: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/publication-ethics-and-malpractice-state> (дата звернення: 15.08.2025).

19. Етичні рекомендації COPE для рецензентів. Версія 2, вересень 2017 р. <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.9>

20. Що таке COPE та як ця організація допомагає вирішувати питання публікаційної етики? *Technology Center*. 14 черв. 2024. URL: <https://www.entc.com.ua/uk/2221-shcho-take-cope-ta-iak-tsia>

orhanizatsiia-dopomahaie-vyrishuvaty-pytannia-publikatsiinoi-etyky (дата звернення: 11.08.2025).

21. Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/code_of_conduct_for_journal_editors_mar11-1_0.pdf (дата звернення: 11.08.2025).

22. Journal Imprint. *Emerging Science Journal*. URL: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/imprint> (дата звернення: 11.08.2025).

23. Policies. *Emerging Science Journal*. URL: <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/policies> (дата звернення: 11.08.2025).

24. Artificial Intelligence. *Emerging Science Journal*. URL: https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/artificial_intelligence (дата звернення: 11.08.2025).

References

1. Kaliuzhna, N. (2023). Open Access Principles Implementation in Ukraine: Current State and Future Perspectives. *Digital Platform: Information Technologies in Sociocultural Sphere*, 6(1), 149-159. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.1.2023.283984>

2. Vidkrytyi dostup do znan: revoliutsiia v naukovi spilnoti [Open Access to Knowledge: revolution in academic community]. (2024, January 27). *AkademProstir – AcademSpace* [in Ukrainian]. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.akademprostir.com/l/vidkritij-dostup-do-znan-revoljutsiya-v-naukovij-spilnoti/>

3. Read the Declaration (2002, February 14). *BOAI. Budapest Open Access Initiative*. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.budapestopenaccessinitiative.org/read/>

4. Ponomarenko, Z. O. (2022). Budapeshtska initsiatyva vidkrytoho dostupu: 20 rokiv rozvytku ta dosiahnen [Budapest Open Access Initiative: 20 years of development and achievements]. *Library. Science. Communication. Innovative transformations of resources and services. Proceedings of the International Scientific Conference, 4-6 October 2022* (pp. 79-81). Kyiv [in Ukrainian]. Retrieved August 11, from https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004349.pdf

5. Shulha, I. O. (2006). Arkhivy ta zhurnaly vidkrytoho dostupu v haluzi bibliotechnoi spravy ta informatsiinykh dystsyplin [Archives

and open access journals in the field of library science and information disciplines]. *Biblioteknyi visnyk – Library Journal*, 5, 23-31 [in Ukrainian]. Retrieved August 13, 2025, from <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000001768>

6. Quaia, E., Zanon, C., Vieira, A., Loewe, C., & Marti-Bonmati, L. (2024). Publishing in open access journals. *Insights Imaging*, 15, 212. <https://doi.org/10.1186/s13244-024-01794-6>

7. Momeni, F., Mayr, P., Fraser, N., & Peters, I. (2021). What happens when a journal converts to open access? A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 126, 9811-9827. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-03972-5>

8. Lytvynova, L. (2019). Expanding open access to publicly funded research. *Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 56, 173-189 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/np.56.173>

9. Yaroshenko, T., & Yaroshenko, Ya. (2024). Is there a Future for Scientific Journals? Changes, Challenges, and Trends in Academic Publishing. *Open Science and Innovation*, 1(2), 36-50 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.62405/osi.2024.02.04>

10. Prozorist ta naikrashchi praktyky. *DOAJ*. Retrieved August 13, 2025, from <https://doaj.org/apply/transparency/>

11. Vidkryti naukovi praktyky: navch. posib. [Open scientific practices: study guide]. (2023). Lviv. 559 p. [in Ukrainian]. Retrieved August 13, 2025, from optima-wp3-handbook-redfull12012023v102.pdf

12. Prykhodko, R. (2025, January 29). Italiia prodovzhyt viiskovu dopomohu Ukraini u 2025 rotsi [Italy will continue military assistance to Ukraine in 2025]. [in Ukrainian]. Retrieved August 13, 2025, from <https://militaryni.com/uk/news/italiya-prodovzhyt-vijskovu-dopomogu-ukrayini-u-2025-rotsi/>

13. Who we are? *Natsionalna tsentralna biblioteka Florentsii – National Central Library of Florence*. Retrieved July 25, 2025, from <https://bncl.cultura.gov.it/biblioteca/chi-siamo/>

14. Serhii Alieksieiev: Kyiv ta Florentsiia zatsikavleni u posylenni spivpratsi v riznykh sferakh. 22 kvit. 2016 [Serhiy Alekseev: Kyiv and Florence are interested in strengthening cooperation in various spheres. Apr. 22, 2016]. *Verkhovna Rada Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine*

[in Ukrainian]. Retrieved July 27, 2025, from <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/129054.html>

15. Hryhorieva, O. O., & Neskromniuk, L. Yu. Mizhparlamentska hrupa druzhby Ukraina – Italiia [Interparliamentary Friendship Group Ukraine – Italy]. *Oleksandr Hereha: ofitsiyni sait – Oleksandr Hereha: official site* [in Ukrainian]. Retrieved July 27, 2025, from <https://gerega.org.ua/vybortsiam/diialnist-u-verkhovnii-radi/mizhparlamentska-hrupa-druzhby-ukraina-italiia-2>

16. Open Access Policy. *Emerging Science Journal*. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/open-access-policy>

17. About Emerging Science Journal (ESJ). *Emerging Science Journal*. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/index>

18. Publication Ethics and Malpractice Statement. *Emerging Science Journal*. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/publication-ethics-and-malpractice-state>

19. COPE Ethical Guidelines for Reviewers. Version 2, September 2017. <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.9>

20. Shcho take COPE ta yak tsia orhanizatsiia dopomahaie vyrishuvaty pytannia publikatsiinoi etyky? [What is COPE and how does this organization help address publication ethics issues?]. (2024, June 14). *Teshnology Senter* [in Ukrainian]. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.entc.com.ua/uk/2221-shcho-take-cope-ta-iak-tsia-orhanizatsiia-dopomahaie-vyrishuvaty-pytannia-publikatsiinoi-etyky>

21. Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors. Retrieved August 11, 2025, from file:///C:/Users/user/Downloads/code_of_conduct_for_journal_editors_mar11-1_0.pdf

22. Journal Imprint. *Emerging Science Journal*. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/imprint>

23. Policies. *Emerging Science Journal*. Retrieved August 11, 2025, from <https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/policies>

24. Artificial Intelligence. *Emerging Science Journal*. Retrieved August 11, 2025, from https://www.ijournalse.org/index.php/ESJ/artificial_intelligence

Стаття надійшла до редакції 25.08.2025.

Tetiana Dubas,

PhD (Social Communications), Head of Department,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: t.dubas60@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1690-8297>

Web of Science Researcher ID: AIC-6378-2022

Galyna Bulakhova,

Junior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: galabulakhova@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4223-1646>

Open Access Journals: International Interdisciplinary Journal *Emerging Science Journal* in the Collection of the National Central Library of Florence

The article examines and analyzes the features of an open access journal using the example of an international interdisciplinary journal stored in the collections of the National Central Library of Florence (Italy). The object of the research is the National Central Library of Florence, the subject is the multidisciplinary journal *Emerging Science Journal* with open access, which is reviewed at the international level in a double-blind manner.

The purpose of the article is to highlight the characteristic features of open access journals and analyze their specifics.

The methodological basis of the article is scientific methods: general analysis (review of the available source base according to the topic of the content), synthesis (analytical and synthetic processing and creation of the desired content as a result of the synthesis of information obtained as a result of the research). The application of these scientific methods made it possible to investigate thoroughly the specifics of the impact of open access on the quality of scientific publications.

The features of the editorial policy of open access journals are highlighted. It is emphasized that to ensure wider dissemination and visibility of research, the *Emerging Science Journal* is indexed in the Directory of Open Access Journals, an internationally recognized index that promotes the publication of high-quality, peer-reviewed open access materials. The importance of providing open access to authors' research, is emphasized.

Conclusions. Thanks to open access, researchers have the opportunity to

have constant, fast, and free of charge access to scientific materials and new research findings. Publication in an open access journal is more visible and accessible, which undoubtedly increases readership and citations. And it is libraries that are open access advocates, playing a key role in supporting and promoting open access by helping researchers find and host their publications.

Keywords: national library, open access journal, editorial policy, peer review, open access policy, artificial intelligence.